

PRACE NAUKOWE

Uniwersytetu Ekonomicznego we Wrocławiu

RESEARCH PAPERS

of Wrocław University of Economics

Nr 402

Polityka ekonomiczna

Redaktorzy naukowi
Jerzy Sokołowski
Arkadiusz Żabiński

Wydawnictwo Uniwersytetu Ekonomicznego we Wrocławiu
Wrocław 2015

Redakcja wydawnicza: Agnieszka Flasińska
Redakcja techniczna: Barbara Łopusiewicz
Korekta: Marcin Orszulak
Łamanie: Małgorzata Czupryńska
Projekt okładki: Beata Dębska

Informacje o naborze artykułów i zasadach recenzowania
znajdują się na stronie internetowej Wydawnictwa
www.pracnaukowe.ue.wroc.pl
www.wydawnictwo.ue.wroc.pl

Publikacja udostępniona na licencji Creative Commons
Uznanie autorstwa-Użycie niekomercyjne-Bez utworów zależnych 3.0 Polska
(CC BY-NC-ND 3.0 PL)

© Copyright by Uniwersytet Ekonomiczny we Wrocławiu
Wrocław 2015

ISSN 1899-3192
e-ISSN 2392-0041

ISBN 978-83-7695-534-6

Wersja pierwotna: publikacja drukowana

Zamówienia na opublikowane prace należy składać na adres:
Wydawnictwo Uniwersytetu Ekonomicznego we Wrocławiu
ul. Komandorska 118/120 53-345 Wrocław
tel./fax 71 36 80 602; e-mail:econbook@ue.wroc.pl
www.ksiegarnia.ue.wroc.pl

Druk i oprawa: TOTEM

Spis treści

Wstęp	9
Piotr Adamczewski: Informatyczne wspomaganie organizacji sieciowych...	11
Franciszek Adamczuk: Górnoślązki Związek Sześciu Miast (GZSM) – sieciowy produkt regionalny na pograniczu polsko-niemieckim.....	20
Grażyna Adamczyk-Łojewska, Adam Bujarkiewicz: Wieloczynnikowa metoda oceny przekształceń w strukturze przestrzennej gospodarki Polski.....	30
Wioletta Bieńkowska-Gołasa: The ways of acquiring investors by self-government authorities exemplified by the Mazowieckie Voivodeship.....	40
Małgorzata Bogusz, Marcin Tomaszewski: Wykorzystanie środków pomocowych UE na rozwój przedsiębiorczości w ramach PROW 2007–2013..	50
Magdalena Czulowska, Marcin Żekało: Regionalne różnicowanie efektów produkcyjnych i ekonomicznych w wyspecjalizowanych gospodarstwach mlecznych.....	60
Ireneusz Dąbrowski, Zbigniew Staniek: Property rights in the process of privatization of the Polish energy sector.....	70
Monika Fabińska: Klastry w nowej perspektywie programowej 2014–2020	84
Aleksander Grzelak: Procesy reprodukcji majątku a poziom dopłat do działalności operacyjnej i inwestycyjnej w gospodarstwach rolnych prowadzących rachunkowość rolną (FADN).....	95
Ewa Gwardzińska: Zmiany w strukturze rynku usług pośrednictwa celnego w Polsce.....	104
Tomasz Holecki, Karolina Sobczyk, Magdalena Syrkiewicz-Świtała, Michał Wróblewski, Katarzyna Lar: Usługa zdrowotna jako narzędzie budowania przewagi konkurencyjnej.....	114
Katarzyna Anna Jabłońska: Klastry energetyczne jako narzędzie wspierania rozwoju nowoczesnych systemów elektroenergetycznych.....	123
Ewa Jaska, Agnieszka Werenowska: Wizerunek spółki giełdowej a jej notowania.....	133
Urszula Kobylińska: Innowacje w administracji publicznej w Polsce na poziomie samorządu lokalnego.....	142
Aleksandra Koźlak: Gospodarcze, społeczne i ekologiczne skutki kongestii transportowej.....	153
Justyna Kujawska: Analiza porównawcza dostępności do świadczeń opieki zdrowotnej w polskich województwach.....	165
Renata Lisowska: Współpraca małych i średnich przedsiębiorstw w regionie – stymulatory i bariery.....	175

Piotr Lityński: Degree and features of urban sprawl in selected largest Polish cities	184
Aleksandra Majda: Succession strategy in Polish family businesses – a comparative analysis.....	194
Arkadiusz Malkowski: Koncepcje rozwoju społeczno-gospodarczego obszarów przygranicznych	210
Aleksandra Nacewska-Twardowska: Wpływ sankcji rosyjskich na wymianę towarową Polski.....	220
Małgorzata Niklewicz-Pijaczyńska, Małgorzata Wachowska: Stopień komercjalizacji polskich wynalazków. Patenty akademickie a patenty biznesu	231
Karolina Olejniczak: Funkcjonowanie i obszary wsparcia Szwajcarsko-Polskiego Programu Współpracy.....	240
Iwona Oleniuch: Rola facylitatorów sieci w rozwoju klastrów	251
Dorota Pasińska: Polski rynek wołowiny po wstąpieniu do Unii Europejskiej	261
Katarzyna Peter-Bombik, Agnieszka Szczudlińska-Kanoś: Family policy as a postulate in the Polish presidential election in 2015	273
Elżbieta Pohulak-Żołędowska: Innowacyjność przedsiębiorstw w gospodarce rynkowej.....	284
Halina Powęska: Inwestycje w handlu w regionach przygranicznych Polski	297
Marcin Ratajczak: Wdrażanie kluczowych składowych koncepcji CSR w małych i średnich przedsiębiorstwach agrobiznesu z Małopolski.....	307
Ewa Rollnik-Sadowska: Bariery popytu na pracę w wymiarze regionalnym na przykładzie podlaskich producentów bielizny	318
Jarosław Ropęga: Przetrawianie małych firm w Polsce a systemy ostrzegania przed niepowodzeniem	327
Ewa Rosiak: Zmiany na rynku rzepaku po integracji Polski z Unią Europejską	338
Dariusz Eligiusz Staszczak: Zmiany pozycji głównych uczestników handlu międzynarodowego.....	348
Piotr Szajner: Relacje cenowe na polskim rynku mleka po akcesji do Unii Europejskiej	359
Maciej Szczepkowski: Strefy wolnego handlu w Rumunii na tle rozwiązań światowych	368
Karolina Szymaniec-Mlicka: Wykorzystanie podejścia zasobowego do poprawy funkcjonowania organizacji publicznych	378
Agnieszka Zalewska-Bochenko: Białostocka Karta Miejska jako przykład innowacyjnego narzędzia zarządzania komunikacją miejską na terenie Białostockiego Obszaru Metropolitalnego	387
Anna Zielińska-Chmielewska, Tomasz Strózik: Ocena klasyfikacji pozycyjnej przedsiębiorstw przetwórstwa mięsnego według stanu ich kondycji finansowej w ujęciu dynamicznym.....	397
Arkadiusz Żabiński: Realizacja funkcji stymulacyjnej w uldze na zakup nowych technologii.....	409

Summaries

Piotr Adamczewski: Computer-aid in network organizations	11
Franciszek Adamczuk: The Upper Sorbian Six-City League – regional network product on the Polish-German borderland	20
Grażyna Adamczyk-Łojewska, Adam Bujarkiewicz: Multifactorial assessment method of transformation in the spatial structure of Polish economy	30
Wioletta Bieńkowska-Gołasa: Sposoby pozyskiwania inwestorów przez władze samorządowe na przykładzie województwa mazowieckiego	40
Małgorzata Bogusz, Marcin Tomaszewski: The use of the European Union aid funds for the development of entrepreneurship in the frame of Rural Development Program in 2007–2013	50
Magdalena Czulowska, Marcin Żekalo: Regional diversity of production and economic effects in specialised dairy farms	60
Ireneusz Dąbrowski, Zbigniew Staniek: Prawa własności w procesie prywatyzacji polskiego sektora energetycznego	70
Monika Fabińska: Clusters in the new programming perspective 2014–2020	84
Aleksander Grzelak: The processes of reproduction of assets vs. the level of operating and investing subsidies in agricultural holdings conducting agricultural accountancy (FADN)	95
Ewa Gwardzińska: Changes in the structure of customs brokerage services market in Poland	104
Tomasz Holecki, Karolina Sobczyk, Magdalena Syrkiewicz-Świtała, Michał Wróblewski, Katarzyna Lar: Health service as an instrument of competitive advantage building	114
Katarzyna Anna Jabłońska: Energy clusters as a tool of support of development of modern electroenergy systems	123
Ewa Jaska, Agnieszka Werenowska: The image of a listed company and its quotes	133
Urszula Kobylińska: Innovation in the public sector at the local government in Poland	142
Aleksandra Koźlak: Economic, social and environmental effects of transport congestion	153
Justyna Kujawska: Comparative analysis of accessibility to the healthcare services in Polish voivodeships	165
Renata Lisowska: Cooperation of small and medium-sized enterprises in the region – stimulants and barriers	175
Piotr Lityński: Stopień i cechy zjawiska <i>urban sprawl</i> w wybranych największych polskich miastach	184
Aleksandra Majda: Strategia sukcesyjna w polskich firmach rodzinnych – analiza porównawcza	194

Arkadiusz Malkowski: Socio-economic development concepts for border regions.....	210
Aleksandra Nacewska-Twardowska: The influence of Russian sanctions on Polish trade	220
Małgorzata Niklewicz-Pijaczyńska, Małgorzata Wachowska: The degree of commercialisation of Polish inventions. Academic patents vs. business patents	231
Karolina Olejniczak: Functioning and support areas of the Swiss-Polish Co-operation Programme.....	240
Iwona Oleniuch: The role of network facilitators in the development of clusters.....	251
Dorota Pasińska: Polish beef market after the accession to the European Union	261
Katarzyna Peter-Bombik, Agnieszka Szczudlińska-Kanoś: Polityka rodzinna jako postulat w wyborach prezydenckich w 2015 roku.....	273
Elżbieta Pohulak-Żołędowska: Innovation in enterprises in the conditions of market economy	284
Halina Powęska: Investment in trade in border regions in Poland	297
Marcin Ratajczak: Implementation of key components of CSR concept in small and medium-sized enterprises of agribusiness from Lesser Poland	307
Ewa Rollnik-Sadowska: Barriers of labour demand in the regional dimension exemplified by the Podlasie lingerie manufacturers	318
Jarosław Ropega: Survival of small companies in Poland vs. failure warning systems.....	327
Ewa Rosiak: Changes on the Polish rapeseed market after the integration with the European Union	338
Dariusz Eligiusz Staszczak: Changes of major participants' positions in the international trade	348
Piotr Szajner: Price relationships on the Polish milk market after the accession to the European Union	359
Maciej Szczepkowski: Free trade zones in Romania in comparison to world solutions	368
Karolina Szymaniec-Mlicka: The use of resource-based view to improve the functioning of public organisations	378
Agnieszka Zalewska-Bochenko: The Białystok Urban Card as an example of an innovative tool of management of public transport within the territory of the Białystok Metropolitan Area	387
Anna Zielińska-Chmielewska, Tomasz Strózik: Assessment of the positional classification of chosen meat processing enterprises according to the state of their financial condition – a dynamic approach	397
Arkadiusz Żabiński: The function of stimulation in tax relief on the purchase of new technologies	409

Ewa Gwardzińska

Szkoła Główna Handlowa, Warszawa
e-mail: egwardz@sgh.waw.pl

ZMIANY W STRUKTURZE RYNKU USŁUG POŚREDNICTWA CELNEGO W POLSCE

CHANGES IN THE STRUCTURE OF CUSTOMS BROKERAGE SERVICES MARKET IN POLAND

DOI: 10.15611/pn.2015.402.10

Streszczenie: W artykule podjęto próbę zdiagnozowania rynku usług pośrednictwa celnego Polsce, poczynając od wejścia Polski do Unii Europejskiej do 2015 r. W literaturze trudno znaleźć pozycje poruszające tę problematykę. Warto tu zauważyć, iż usługi celne odgrywają dominującą rolę w międzynarodowym obrocie towarowym, bez znajomości ich zasad i działalności profesjonalnych instytucji pośrednictwa celnego międzynarodowy obrót towarowy byłby praktycznie niemożliwy. W artykule poddano analizie rynek usług pośrednictwa celnego w Polsce z podziałem na tradycyjne segmenty profesjonalnych instytucji pośrednictwa celnego: agencji celnych, agentów celnych oraz doradców podatkowych.

Słowa kluczowe: usługi pośrednictwa celnego, agencje celne, agenci celni, doradcy podatkowi, polityka celna.

Summary: The article tries to diagnose customs brokerage services market in Poland since the access of Poland to the European Union till the present time, i.e. 2015. Basically, this problem is ignored in literature. It is worth mentioning that the customs services play a dominant role in the international merchandise trade. Without the knowledge of their professional activity rules and effective customs brokerage institutions international trade in goods would be practically impossible. This article analyzes the customs brokerage services market in Poland, taking into account traditional segments of the professional customs brokerage institutions, namely customs agencies, customs agents and tax advisors.

Keywords: customs brokerage services, customs agencies, customs agents, tax advisors, customs policy.

1. Wstęp

W 2014 r. utwierdził się nowy trend w usługach pośrednictwa celnego w Polsce. Dotychczasowy rynek usług celnych, zdominowany przede wszystkim przez dwie instytucje pośrednictwa celnego – agencje celne i agentów celnych, zaczyna oddawać

swój udział kancelariom doradztwa podatkowego oraz kancelariom celnym, biurom usług celnych i biurom obsługi celnej. Z jednej strony usługi pośrednictwa celnego podążają w kierunku uniwersalnego operatora usług logistycznych, z drugiej strony kancelarie celne czy biura obsługi celnej ograniczają swoją działalność tylko do świadczenia usług celnych. Celem artykułu jest diagnoza rynku usług pośrednictwa celnego w Polsce w oparciu o prowadzone przez autorkę badania.

2. Agencje celne na rynku usług pośrednictwa celnego

Prowadzenie działalności gospodarczej w Polsce w formie agencji celnej nie podlega żadnej reglamentacji działalności gospodarczej. Jest to działalność całkowicie zliberalizowana. Każdy na równych prawach może rozpocząć taką działalność i ją prowadzić, zgodnie z zasadami prawa. Jedynym wymogiem jest zaewidencjonowanie działalności w odpowiednim rejestrze w zależności od formy prawnej. I tak – jeśli działalność będzie prowadzona w formie spółek prawa handlowego, powinna być zarejestrowana w Krajowym Rejestrze Sądowym [Ustawa z 20 sierpnia 1997] i wpisana do rejestru przedsiębiorców, natomiast jeśli będzie prowadzona przez osobę fizyczną, powinna być zaewidencjonowana w Centralnej Ewidencji Działalności Gospodarczej [Ustawa z 2 lipca 2004]. Warto tu zauważyć, iż prowadzenie działalności gospodarczej w formie spółki cywilnej nie wymaga ewidencji spółki w CEDG, tylko wspólnicy spółki cywilnej ewidencjonują swoją działalność w CEDG jako przedsiębiorcy [Ustawa z 2 lipca 2004, art. 4.2], pomimo tego, że spółka cywilna posiada REGON i NIP. Prowadzenie działalności gospodarczej w formie spółki cywilnej jest bardzo popularne w Polsce, nie tylko przez agencje celne, ale także inne podmioty i podlega bezpośrednio pod regulacje kodeksu cywilnego [Ustawa z 23 kwietnia 1964].

Przeprowadzone przez autorkę w 2014 r. badania uwiaryściły wzrost liczby agencji celnych o 24 podmioty w stosunku do 2006 r., co stanowi wzrost o 3,5% (tab. 1), choć warto tu zauważyć, iż agencje celne, podobnie jak i inne podmioty gospodarcze, powstają i upadają zgodnie z regułami rynkowymi [Gwardzińska 2012].

Jak wynika z tab. 1, radykalny spadek agencji celnych w 2014 r. dotyczył przede wszystkim wschodniej Polski – w województwach warmińsko-mazurskim, podlaskim, lubelskim, co jest wynikiem przede wszystkim braku możliwości wykorzystania potencjału granicy wschodniej, która stanowi jednocześnie zewnętrzną granicę Unii Europejskiej. Ten makroregion Polski należy do najsłabiej rozwiniętych gospodarczo oraz najmniej konkurencyjnych i innowacyjnych regionów nie tylko w Polsce, lecz także w Unii Europejskiej, przy czym poziom ten pogłębia się w ostatnich latach.

Z polskich regionów najmniej konkurencyjne okazało się województwo warmińsko-mazurskie, które – z wartością indeksu 29 (w skali od 0 do 100) – uplasowało się na 233 miejscu wśród wszystkich analizowanych regionów. Niewiele lepiej wypadły pozostałe województwa Polski wschodniej, w tym województwo podkar-

Tabela 1. Liczba agencji celnych w Polsce w poszczególnych województwach w latach 2006 i 2014 (stan na dzień 30 lipca 2014 r.)

Lp.	Województwo	Rok	
		2006	2014*
1	Dolnośląskie	23	30
2	Kujawsko-pomorskie	25	23
3	Lubelskie	92	51
4	Lubuskie	29	13
5	Łódzkie	20	42
6	Małopolskie	39	36
7	Mazowieckie	102	156
8	Opolskie	9	9
9	Podkarpackie	51	31
10	Podlaskie	43	32
11	Pomorskie	87	91
12	Śląskie	32	51
13	Świętokrzyskie	9	14
14	Warmińsko-mazurskie	40	28
15	Wielkopolskie	41	71
16	Zachodniopomorskie	52	40
Ogółem		694	718

* Stan na dzień 30 lipca 2014 r.

Źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań. Dane z 2006 r. pochodzą z publikacji [Gwardzińska 2009].

packie, które z wartością indeksu 37 znalazło się na pozycji 211 [Ministerstwo Rozwoju Regionalnego 2013], co w konsekwencji musiało się skończyć drastycznym spadkiem liczby funkcjonujących tam agencji celnych. A jeśli do tego dodamy małą atrakcyjność regionalnych wschodnich rynków pracy i dużą migrację z regionów uboższych do bogatszych oraz niską wydajność pracy w poszczególnych sektorach gospodarki, co w efekcie przyczynia się do gorszego wyposażenia poszczególnych województw w regionalne aktywa, takie jak infrastruktura, potencjał technologiczny i innowacyjny oraz jakość pracy, to odpowiedź na pytanie o przyczyny spadku liczby agencji celnych w poszczególnych województwach wschodniej Polski wydaje się oczywista.

Ponadto znaczny spadek agencji celnych uwidocznił się również w województwach Polski zachodniej, tj. zachodniopomorskim i lubuskim, co związane jest zapewne z możliwością dokonywania sprawniejszych odpraw celnych na terenie Niemiec.

Wzrost liczby agencji celnych przede wszystkim w województwach łódzkim, mazowieckim, śląskim, świętokrzyskim, wielkopolskim i pomorskim związany jest przede wszystkim ze zwiększeniem konkurencyjności tych regionów Polski. Co zatem decyduje o liczbie agencji celnych funkcjonujących w danym województwie Polski? Czyżby konkurencyjność regionów była wyznacznikiem priorytetowym?

Nie ulega wątpliwości, że czynnikiem decydującym dla powstawania nowych podmiotów, w tym agencji celnych, jest konkurencyjność regionów, ale nie należy bezpośrednio wiązać funkcjonowania agencji celnych z liczbą podmiotów zaangażowanych w międzynarodowy obrót towarowy w danym regionie, gdyż uczestnictwo w unii celnej daje podmiotom możliwość dokonywania odpraw celnych w dowolnym regionie Polski lub w innych państwach członkowskich UE. Wyznacznikami sukcesu agencji celnych są zatem jakość, szybkość i pełen profesjonalizm w świadczonych usługach celnych, czyli ich konkurencyjność. Według szacunków Konferencji Narodów Zjednoczonych do spraw Handlu i Rozwoju (UNCTAD) [World Trade Organization 2015] w przeważającej większości przypadków koszt wypełnienia formalności celnych przekracza koszt obciążeń celno-podatkowych.

Aby sprostać oczekiwaniom klientów biznesowych, agencje celne, pragnąc zwiększyć swoją pozycję konkurencyjną na rynku, wstępują do systemu AEO (*Authorised Economic Operator*), dzięki któremu mogą korzystać z ułatwień i uproszczeń na gruncie prawa celnego, stając się jednocześnie wiarygodnymi podmiotami na rynku [Gwardzińska 2014a].

3. Wzrost znaczenia instytucji AEO na rynku usług pośrednictwa celnego

Według stanu na dzień 8 lutego w 2015 r. w Polsce wydano 725 świadectw AEO, w tym 462 AEOC, 237 AEOF oraz 26 AEOS, co klasyfikuje Polskę na piątej pozycji w UE, po Niemczech – 5582 wydanych świadectw, Holandii – 1419, Francji – 1137 oraz Włoszech – 874 świadectw AEO (tab. 2). Nasz udział w rynku unijnym podmiotów działających w systemie AEO kształtuje się na poziomie 5,6%.

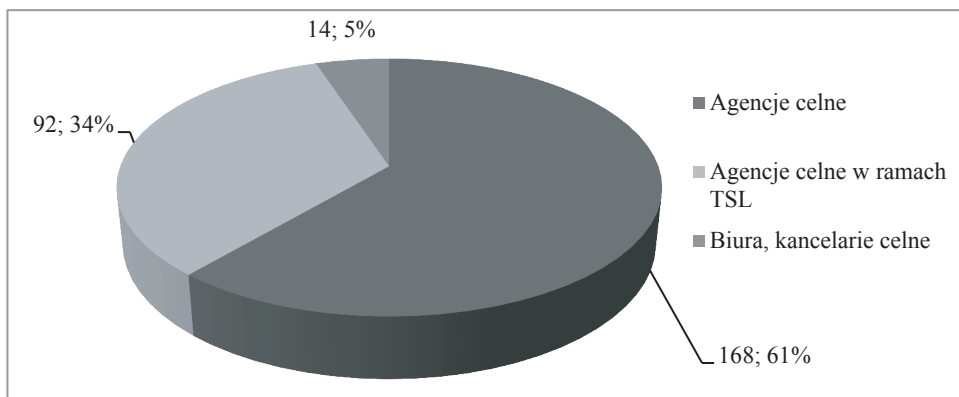
Jak pokazują dane zawarte w tab. 2, w Polsce w 2015 r. najwięcej wydano świadectw AEOC – 462, z czego 274 z nich znajdują się w posiadaniu podmiotów świadczących usługi pośrednictwa celnego: agencje celne posiadają ich aż 260, co stanowi 95% ich udziału w całkowitej puli, biura i kancelarie celne zaznaczają się już 5-procentowym udziałem (rys. 1).

W 2015 r. w Polsce (por. dane zawarte w tab. 2) wydano 237 świadectw AEOF, z czego 48 z nich znajduje się w posiadaniu podmiotów świadczących usługi pośrednictwa celnego, tj. agencji celnych. Biura obsługi celnej czy też kancelarie celne nie posiadają żadnego świadectwa AEOF (rys. 2). Warto zauważyć, iż tylko dwie agencje celne funkcjonujące w ramach struktury TSL są posiadaczami świadectw AEOS, żadna samodzielnie funkcjonująca na polskim rynku agencja celna czy biuro obsługi celnej nie posiada świadectwa AEOS.

Tabela 2. Liczba wydanych świadectw AEO na rynku unijnym (stan na dzień 8.02.2015 r.)

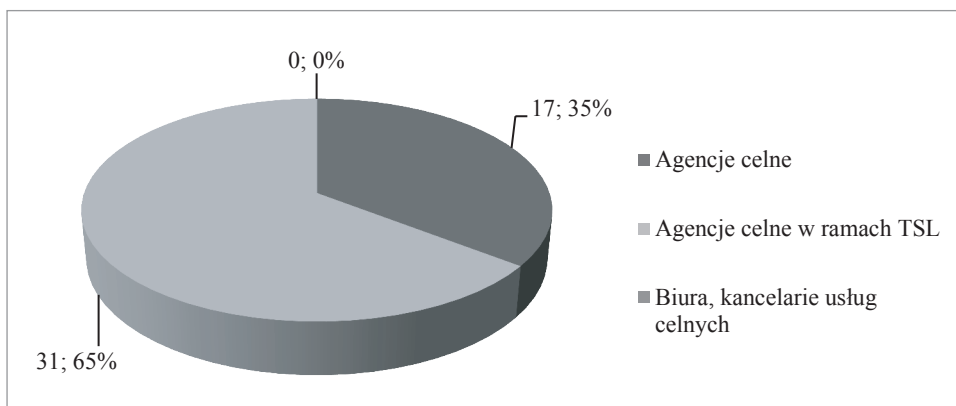
Lp.	Państwo	Ogółem	AEOC	AEOF	AEOS
1.	Austria	251	84	166	1
2.	Belgia	357	30	300	7
3.	Bułgaria	18	1	17	0
4.	Chorwacja	18	17	1	0
5.	Cypr	15	2	13	0
6.	Czechy	142	45	92	5
7.	Dania	89	4	84	1
8.	Estonia	24	6	14	4
9.	Finlandia	70	3	59	8
10.	Francja	1137	304	671	162
11.	Grecja	74	34	38	2
12.	Hiszpania	610	188	389	33
13.	Holandia	1419	352	981	86
14.	Irlandia	117	13	103	1
15.	Litwa	26	7	18	1
16.	Luksemburg	28	5	20	3
17.	Łotwa	20	3	16	1
18.	Malta	12	1	10	1
19.	Niemcy	5582	3262	2279	41
20.	Polska	725	462	237	26
21.	Portugalia	96	65	24	7
22.	Rumunia	66	5	57	4
23.	Słowacja	63	23	35	5
24.	Słowenia	89	30	51	8
25.	Szwecja	314	136	173	5
26.	Węgry	304	173	111	20
27.	Wielka Brytania	356	54	293	9
28.	Włochy	874	366	493	15
Ogółem świadectw		12896	5675	6745	456

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych zawartych na http://ec.europa.eu/taxation_customs/ (8.02.2015).

Rys. 1. Udział instytucji pośrednictwa celnego posiadających świadectwo AEOC w świadczonych usługach celnym w Polsce (stan na dzień 8.02.2015)

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych zawartych na http://ec.europa.eu/taxation_customs/ (8.02.2015).

Rys. 2. Udział instytucji pośrednictwa celnego posiadających świadectwo AEOF w świadczonych usługach celnym w Polsce (stan na dzień 8.02.2015)

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych zawartych na http://ec.europa.eu/taxation_customs/ (8.02.2015).

Funkcjonowanie agencji celnych w systemie AEO daje przedsiębiorcom możliwość skorzystania z szybszego i łatwiejszego dostępu do uproszczeń i ułatwień w obsłudze celnym towarów. Największe korzyści wynikają z ułatwień przy stosowaniu kontroli celnym – podmioty te znajdują się w niskim segmencie ryzyka. Znacznym uproszczeniem formalności celnym jest możliwość korzystania z procedur uproszczonych, a szczególnie z uproszczeń związanych z tzw. procedurą uprosz-

czoną w miejscu, która polega na tym, że towar dostarczany jest bezpośrednio do przedsiębiorcy z pominięciem urzędu celnego. Istotnym ułatwieniem są również tzw. ułatwienia fakultatywne przyznawane przez organy Służby Celnej, tj. zwolnienia z obowiązku przesyłania powiadomienia, określenie indywidualnego czasu związanego z przesyłaniem komunikatów, zgoda na realizację procedury uproszczonej poza godzinami pracy urzędu celnego czy też zgoda na zakładanie zamknięć celnych. Nie bez znaczenia jest również kwestia związana z możliwością rozliczenia należności w zakresie podatków od towarów i usług z tytułu importu towarów. Posiadacz pozwolenia może skorzystać z rozliczenia poprzez deklarację podatkową na podstawie art. 33a ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o podatku od towarów i usług [Ustawa z 11 marca 2005], co ma istotny wpływ na sytuację finansową większości przedsiębiorstw. Warto w tym miejscu zauważyć, iż czynności prawne w ramach agencji celnej wykonują agenci celni, którzy, pełniąc swoje funkcje, przyczyniają się do zapewnienia bezpieczeństwa międzynarodowego obrotu towarowego.

4. Agenci celni na rynku usług pośrednictwa celnego

Wejście w życie ustawy deregulacyjnej [Ustawa z 9 maja 2014] oraz rozporządzenia w sprawie wpisu na listę agentów celnych [Rozporządzenie Ministra Finansów z 2014] dokonało istotnej zmiany w funkcjonowaniu instytucji agentów celnych w Polsce [Gwardzińska 2014b]. Obecnie profesja agenta celnego została w pełni zliberalizowana i jest to zawód co do zasady dożywotni, gdyż zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa z listy agentów celnych może być skreślona osoba, która utraci pełną zdolność do czynności prawnych lub zostanie skazana prawomocnym wyrokiem za przestępstwo przeciwko wiarygodności dokumentów, mieniu, obrotowi gospodarczemu, obrotowi pieniędzmi i papierami wartościowymi lub przestępstwo skarbowe, lub w razie jego śmierci [Ustawa z 19 marca 2004]. Znikł przepis, który umożliwiał skreślenie z listy agentów celnych osoby, która przez pięć lat nie pełniła funkcji agenta celnego. A ta przyczyna przez ostatnie lata była wyznacznikiem zasadniczym przy dokonywanych skreśleniach z listy agentów celnych.

Zliberalizowanie rynku agentów celnych dokonane 4 grudnia 2014 r. (w tym dniu weszło w życie rozporządzenia w sprawie wpisu na listę agentów celnych) spowodowało, iż w Polsce z wnioskiem o wpis na listę agentów celnych występują osoby, które zostały skreślone ze względu na niewykonywanie czynności agenta celnego przez okres 5 lat oraz osoby, które zostały wcześniej skazane prawomocnym wyrokiem za przestępstwa przeciwko wiarygodności dokumentów, mieniu, obrotowi gospodarczemu, obrotowi pieniędzmi i papierami wartościowymi lub przestępstwo skarbowe i nastąpiło zatarcie kary. Te osoby stanowią pierwszą grupę osób występujących o wpis na listę agentów celnych. Drugą grupę stanowią osoby, które pracowały czynnie, wykonując czynności z zakresu prawa celnego czy to w agencjach celnych, czy to w urzędach celnych. Trzecią zaś osoby, które chcą tylko po-

chwalić się w CV kolejnym dodatkowym wpisem, mimo braku jakiegokolwiek chęci do wykonywania zawodu agenta celnego.

W grudniu 2014 r. [Obwieszczenie Ministra Finansów 2015], a dokładniej od 18 grudnia do końca miesiąca, wpisano 142 osoby, czyli, odliczając okres świąteczny, przez 10 dni wpisano na listę agentów celnych 142 osoby, czyli tempo wpisów na listę agentów celnych w Polsce jest błyskawiczne. Przyjmując taką dynamikę wpisów – pod koniec 2015 r. będzie prawdopodobnie wpisanych na listę agentów celnych około 15 000 osób. Kwestią otwartą do dalszych dyskusji pozostaje problematyka, ilu z nowo wpisanych agentów celnych będzie czynnie wykonywać swoje zadania w międzynarodowym obrocie towarowym, gdyż nie są oni jedynymi profesjonalnymi podmiotami świadczącymi usługi pośrednictwa celnego w Polsce. Poważną konkurencją dla nich stanowią doradcy podatkowi.

5. Doradcy podatkowi na rynku usług pośrednictwa celnego

Po 10 latach od wejścia Polski do UE, dopiero w 2014 r. doradcy podatkowi zobaczyli szansę swojego rozwoju w usługach pośrednictwa celnego, mimo że już w 2004 r. W. Czyżowicz w doradztwie podatkowym upatrywał [Gwardzińska 2009]:

- możliwości wypracowania niższych kosztów funkcjonowania firmy (e-commerce),
- kompletności obsługi celno-podatkowej związanej z działalnością zagraniczną (kraje trzecie UE),
- zdolności do wypełniania formalności podatkowych związanych z zakupami zagranicznymi,
- występowania jako lokalny dostawca dóbr i usług (wystawca faktur lokalnego VAT).

W 2014 r. rynek doradców podatkowych wyraźnie nakierował się na świadczenie usług celnych. Na 264 funkcjonujących w Polsce kancelarii doradztwa podatkowego aż 81 deklaruje świadczenie usług celnych, co stanowi 31%. W 2006 r. liczba kancelarii świadczących usługi celne stanowiła tylko 7,7% (tab. 3) Jak widać, kierunek ten zyskuje coraz więcej zwolenników w polskiej praktyce gospodarczej. Czyżby rynek doradców podatkowych zmieniał segmentację rynku usług pośrednictwa celnego? Wydaje się, że tak. I to już powoli staje się faktem oczywistym.

Jak pokazuje tab. 3, w 2014 r. tylko kancelarie doradztwa podatkowego z województwa zachodniopomorskiego nie deklarowały świadczenia usług celnych. W 2006 r. były to kancelarie z województw kujawsko-pomorskiego, lubelskiego, łódzkiego, podkarpackiego, świętokrzyskiego. Warto wskazać jeszcze jeden dość istotny element struktury rynku kancelarii doradztwa podatkowego świadczących usługi celne. Wśród 16 województw w Polsce największa grupa kancelarii świadczących usługi celne skupiona jest w 5 województwach: wielkopolskim (17), śląskim (15), małopolskim (14) mazowieckim (11) i dolnośląskim (5). W sumie w tych

Tabela 3. Liczba kancelarii doradztwa podatkowego w Polsce wraz z realizacją zadań celnych w poszczególnych województwach w roku 2006 i 2014 (stan na dzień 30 listopada 2014 r.)

Lp.	Województwo	Realizacja czynności			
		podatkowych	celnych	podatkowych	celnych
		Rok 2006		Rok 2014	
1.	Dolnośląskie	39	1	25	5
2.	Kujawsko-pomorskie	25	0	10	3
3.	Lubelskie	7	0	2	1
4.	Lubuskie	12	2	5	4
5.	Łódzkie	19	0	13	1
6.	Małopolskie	38	3	49	14
7.	Mazowieckie	43	2	30	11
8.	Opolskie	11	2	5	2
9.	Podkarpackie	11	0	2	1
10.	Podlaskie	9	1	3	2
11.	Pomorskie	28	2	13	2
12.	Śląskie	91	9	46	15
13.	Świętokrzyskie	6	0	5	2
14.	Warmińsko-mazurskie	12	1	3	1
15.	Wielkopolskie	33	5	47	17
16.	Zachodniopomorskie	20	3	6	0
Ogółem		404	31	264	81

Źródło: <http://www.doradcy.krdp.pl/kancelarie.php/woj/0/powiat/0/1/pl> (30.11.2014).

województwach zgrupowanych jest aż 77% ogółu wszystkich funkcjonujących na polskim rynku kancelarii doradców podatkowych, którzy świadczą usługi celne.

6. Uwagi końcowe

Zmiana segmentacji rynku usług pośrednictwa celnego staje się już faktem. Znaczny udział mają w nim już kancelarie doradztwa podatkowego i kancelarie celne lub biura obsługi celnej. Silną pozycję na rynku usług pośrednictwa celnego ugruntowują sobie agencje celne działające w systemie AEO, a dokładniej AEOC (Uproszczenia Celne), co wydaje się w pełni uzasadnione, gdyż mogą skorzystać z uproszczeń i ułatwień na gruncie prawa celnego, a w przyszłości będą mogły skorzystać ze scentralizowanej odprawy celnej. Niewątpliwie wpływ na dokonywane zmiany miała deregulacja zawodu agenta celnego.

Literatura

- Gwardzińska E., 2009, *Agencje celne w międzynarodowym obrocie towarowym*, BW Szczecin.
- Gwardzińska E., 2012, *Upadłość agencji celnych w Polsce*, [w:] Morawska S. (red.), *Ekonomia i prawo upadłości przedsiębiorstw. Zarządzanie przedsiębiorstwem w kryzysie*, Oficyna Wydawnicza SGH, Warszawa, s. 137–149.
- Gwardzińska E., 2014a, *Pozycja konkurencyjna przedsiębiorców AEO na rynku unijnym i międzynarodowym*, *International Business and Global Economy. Biznes Międzynarodowy w Gospodarce Globalnej*, t. 33, s. 506–518.
- Gwardzińska E., 2014b, *Przyszłość agentów celnych w Polsce*, *Monitor Prawa Celnego i Podatkowego* nr 7/2014, s. 257–261.
- Ministerstwo Rozwoju Regionalnego, 2013, *Strategia rozwoju społeczno-gospodarczego Polski Wschodniej do roku 2020. Aktualizacja*, Załącznik do uchwały nr 121 Rady Ministrów z dnia 11 lipca 2013 r., *Monitor Polski* poz. 641.
- Obwieszczenie Ministra Finansów z dnia 3 lutego 2015 r. w sprawie ogłoszenia listy agentów celnych, *Dz.Urz. Ministerstwa Finansów*, poz. 8. Załącznik.
- Rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 27 listopada 2014 r. w sprawie wpisu na listę agentów celnych, *Dz.U.* poz. 1702.
- Ustawa z dnia 23 kwietnia 1964 r. Kodeks cywilny, *Dz.U.* 1964 nr 16, poz. 93, t.j. *Dz.U.* 2014 poz. 121.
- Ustawa z dnia 20 sierpnia 1997 r. o Krajowym Rejestrze Sądowym, t.j. *Dz.U.* 1997 nr 121, poz. 769.
- Ustawa z dnia 19 marca 2004 r. Prawo celne, *Dz.U.* 2004 nr 68, poz. 622, z późn. zm.
- Ustawa z dnia 2 lipca 2004 r. o swobodzie działalności gospodarczej, *Dz.U.* 2004 nr 173, poz. 1807, z późn. zm.
- Ustawa z dnia 11 marca 2005 r. o podatku od towarów i usług, *Dz.U.* 2004 nr 54, poz. 535, z późn. zm.
- Ustawa z dnia 9 maja 2014 r. o ułatwieniu dostępu do wykonywania niektórych zawodów regulowanych, *Dz.U.* 2014 poz. 768.
- World Trade Organization, 2015, *Briefing note: Trade Facilitation — Cutting “red tape” at the border*, http://wto.org/english/thewto_e/minist_e/mc9_e/brief_tradfa_e.htm (13.04.2015).

Źródła internetowe

- <http://www.doradcy.krdp.pl/kancelarie.php/woj/0/powiat/0/1/pl> (30.11.2014).
- http://ec.europa.eu/taxation_customs/ (8.02.2015).